

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 11. Omnes gentes. Denudabit diuina sua luce Dominus etiam abstrusißma, & minimas cordium cogitationes, in maximam malorum, nec non dæmoniorum pœnam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

§. 12. Omnes gentes. Denudabit divina sua luce Dominus etiam absconditissima, & minimas cordium cogitationes, in maximam malorum, nec non demoniorum penam.

Conueniens est hoc (inquit Diuus Paulus.) Manifestari oportet. Ad quid? Ut Dei pateat iustitia, & mundi gubernatio, & omnibus debita merces reperiatur, nec vllam sit opus bonum etiam minimum suo priuatum premio, nec vlla etiam minima mala cogitatio sit, quæ non puniatur. Ponam (ait Dominus per Isai.) in pondere iudicium, & iustitiam in mensura. Omnia sunt ponderanda, mensuranda omnia, non solum opera, sed & verba, nec tantum verba, sed & cogitationes. Quis non miretur, id quod Dominus præcepit Ezechieli, quo indicare voluit, quam stultè iudicet, quam subtilem (vt dicitur) cæxat telam (a) Hoc volo (inquit Deus) vt illis exponas, qua ratione quemlibet huius populi sim puniturus. Sume tibi nouaculam acutam, illa derade tibi cun-ctos capitis capillos, vt ne vnus vel medius superfit: dein iustam pone stateram in manu tua, & eos diligenter appende. Illos tripartitè diuide ita æqualiter, vt ne capillus, vel medius plus sit in vna quam in altera parte: horum vnã partem combures in medio ciuitatis: alteram gladio dissecabis: tertiam in ventum disperges, & nudato gladio illam insequeris. His clarè proposuit modum hunc populum calligandi, neminem iniusto cæcoque verberè percutiens, (b) sed summã iustitiã & apertis oculis: alij enim ab ipsis Chaldæis igne consumentur, alij gladiis trucidabuntur, alij summa vi capiti abripiantur, quibus ad singulos passus mortem minabuntur acerbissimam. Vt iudicet, quã iustum futurum sit illud iudicium, præcipit, vt stateram capiat adeo iustam, quæ capillos appendat. Deus immortalis! & quæ statera tam iusta, quam in alteram partem desecat capillus? Stateras inuenio rebus pretiosis appendendis, quia parum ex illis, valet pluri. Statera argenti, auri, gemmarum, & anbaris: quis vero vidit vnquam bilancem capillorum, eamque tam æquam vt capilli medium eam in alteram partem inclinet? Hic videbis, quale sit futurum iudicium. Ponam in pondere iudicium. Domine, quæ (amabo te) erit ista statera? cum dicat de vobis propheta Isaias, quod in statera libras montes &

id est res magnas, quas impossibile est ab hominibus in statera librari. Librauit in pondere montes Isai. 40. ter, & colles in statera. Appendisti in statera 12. Baithazar Regem, cui dicitur à Daniele: Ap. Dan. 5. 27. pensus es in statera, & inuentus es minus habens. Sed vnus capillum & quod libras in pondere adulterium, furtum, homicidium &c. concedo; sed quod appendas vel minimam cogitationem? Appendo. Illic cuncta ponderabuntur, etiam cordis tui inuisibiles atomi. Ibi videbis tuorum peccatorum pondus, & nullum esse tam leue, quod non habeat suum pondus tam graue, cui sobuertendo totius naturæ creatæ vires non sufficant; Estimas quod parui ponderet peritium vnus, vnus peruersum desiderium, breuis animi rancor, volatilis affectus, inanis cogitatio? Ibi hoc videbunt omnes homines, etiam Angeli. Ibi pariter opæ tuæ bonæ appendentur: Cum accipero tempus ego iustitias iudicabo, ait Sanctus rex David Ponderabitur illa ieiunij tui spica, & confessiones & communiones, & elemosynæ, & expendetur, quo pietatis spiritu, quo charitatis pondere, faxit autem Deus, ne illud nobis Ozeæ obicitatur. Culmus stans non est in eo, germen non faciet farina. Hinc oriatur lætissima bonorum consolatio, & malorum horribilis confusio. Quam lætes sancti exultabunt, eo quod Dominus in iudicij foro propalabit eorum secreta ieiunia, vigiliis, disciplinis, & quidquid clauso ostio boni fecerint in abscondito: eorum elemosynas, tantâ cautela elargitas, vt quid fecerit dextera, sinistra nescierit. Ibi (inquit Origen.) adimplebitur Davidis vaticinium: Educet quasi lumen iustitiam tuam, & iudicium tuum, tanquam meridiem. Veram iustitiam (ait) quam in ægypto in occulto, & reuelasti eam soli Deo, hanc ostendet Deus sicut lumen &c. Illic educet illas tam stupendas Anachoritarum penitentiâs, soli cælo cognitâs, illic martyrum inuictam patientiam, quos tyranni irriserunt, excruciarunt, occiderunt, illic producet lachrymas in spelunca effusas peccatricis Magdalene, &c. Licet vobis, ô iusti, negligere vestra bona opera, quæ enim vos tradideritis obliuioni, vobis Dominus illa producet ad maiorem vestrum honorem & premium, toto circumstante mundo: proinde concinne dixit Apostolus: Scis cui credidi, & certius sum: quia potens est depositum meum seruare in illum dices iustus iudex. In hoc ipso Evangelio ait Christus, se iustus narraturum bona opera, quæ in sui obsequium præstitissent. Esuristi & dediisti mihi manducare, sitiisti & dediisti mihi

Isa. 18. 17

(a) Quam delgado bita.

(b) Non dando palo deciego.

Deus in- Ritus in- dicabo.

Ozeæ.

45

Psalm. 6.

Origen.

Psalm. 74.

ad Tim.

1. 12.

tibi potum &c. quasi illorum omnium fuerint oblii, vnde illos introducit interrogantes: *Domine, quando te vidimus?* &c.

Mitantur omnes anxiam illam gentiliū diligenciam, quā varia inquirebant media, quibus facinora sua præclatiora perpetua conferberent æternitati: de quibus Petrus Bellonius hæc tractans, sic ait: ea pergamenis durioribus inscribentur, vel laminis plumbeis, quæ cum ossibus suis mandabant sepeliri, ut quotiescumque illa eruerentur, & illa pariter detegerentur. Ne de talibus, ô Christiane, medijs sis sollicitus: confide, quidquid boni egeris, velut ipsa lux, in publicum profectetur. *Educat quasi lumen iustitiam tuam.* Eodem modo, hoc vel maxime malos cruciabit, debere coram omnibus adstare, & eorum ferretissima scelera, luxurias commissas solis testibus patietibus, & lascivias cogitationes nemini manifestas; in totius mundi ecclesia manifestari: Hoc ipsum est, quo semper voluit illos Deus

1. 2. 3. de sepulchris.

14. 47. 3. Hinc 8. 2.

Dom 12. 1.

1. Cr. 7. Hic, in e. p. ad Re. man. Ta. 4.

territare, Per ista dicit eis. *Revelabitur ignominia tua, & videbitur opprobrium tuum.* Horrèdas semper iudicavi has minas ex ore Hieremie. *In illo tempore, ait Dominus, eicient ossa Regum Iuda, & ossa Principum eius, & ossa Sacerdotum, & ossa prophetarum, & ossa eorum, qui habitaverunt Ierusalem, de sepulchris suis, & expandent ea ad solem & lunam &c. non colligentur, & non sepelientur, in sterquilinum super faciem terra erunt.* Phrasis est vulgaris, quā dicimus, ossa effodere, ut explicemus, præteritos defectus absconditos revelari. O quot sepulchra dealbata, à foris pulcherrima; ab intus vero pulvere & vermibus scatent: omnia hæc expandentur: ad solem & lunam, & in æternum, omnium oculis exponentur: conspicienda; & hoc inter alia horrenda, non minimum, quod tibi tua semper, alijque manifesta erunt peccata, semper videbis, semper alij videbunt crimina tua, & quam obnubilarem Dei tui eiusque regni feceris iacturam. Audi de hoc loquentem Angelum: *Evigilabunt alij in opprobrium, ut videant semper.* Quid est illud, quod videant semper peccata tua, quæ toti mundo patebunt. *Videant semper.* O quis terror! *si nostrum enim quantum* (inquit D. Chryl.) *occultum crimen aliquod, hac ipsa die in medium delatum, huic modo confessi innotesceret, nonne fieret, ut ille interire, ac terram sibi potius dehisceret, quam tam multos suos peccati testes habere mallet?* Quam præciter anxietas; quam premens, quando prolapsus in aliquod fordam peccatum, illud tibi manet confitendum, cum tamen sit illud tam secretum ac sigillatum iudicium,

ut vnicuique homo interueniat, & is non in propria persona, sed Dei loco segregato, voce tam leni & taciturna ut te audiat nemo. Sic & ut illius peccati confessio in sempiternam eiusdem serviet sepulturam, est autem Confessarius sicut Christus cum Samaritana, cuius confessionem ad os putei excipiebat solus: q. d. Reputa, tibi persuade, tua hunc in puteum demergi peccata, quæ fueris confessus: nihilominus mutas faciei colorem, supercilia contrahis, salivas spuatque emittis, & postquam ea fuisti confessus, velles non amplius tota vita tua videre Confessarium, nec ipse te videret, insuper & aliquoties talem quæris, quem nec tu cognoscis, nec ille te: qui cruciatus, quæ erunt angustia, quæ confusio in die illa tremenda, quando eueniet, quod

Nabum. Deus prædixit per prophetam Nabum. *Eccò ego c. 3. 5. ad te dicit Dominus exercituum, & revelabo pudentiam tuam in facie tua, & ostendam gentibus nuditatem tuam, & regnis ignominiam tuam, & horror in projectionem super te abominatorem.* Sumitur metaphoram de muliere, quam in foro coram toto populo demudarent, quæ se omnibus partibus peccata nudam conspiceret. Hoc enim est, in facie tua. Quam verecundareris tu ô Domina, si hoc tibi deberet contingere? Nudabo minatur Deus da. per Vatem Ezechielem. *Ignominiam tuam coram eis, & videbunt omnia turpitudinum tuarum.* O quæ confusio, quis horror, & is talis, (sicut superius diximus ex D. Basilio.) *Gravior, quam tenebra, & ignis æternus, hic pudore, ut nunquam non ob oculos habeant scelerata vita vestigia.*

Nabum. *Eccò ego c. 3. 5.* **II.** *Quis horror in die iudicij taphora de muliere, quam in foro coram toto populo demudarent, quæ se omnibus partibus peccata nudam conspiceret. Hoc enim est, in facie tua. Quam verecundareris tu ô Domina, si hoc tibi deberet contingere? Nudabo minatur Deus da. per Vatem Ezechielem. Ignominiam tuam coram eis, & videbunt omnia turpitudinum tuarum.* **D. BASIL.** *Con 9. in Ps 33. de iudicio. To. 1.*

Et hoc ipsum declarare voluit D. Basilius ad ea verba David. *Ven te filij, audite me timorem Domini docebo vos.* Sunt hæc eius doctissima verba: *Cum te appetitus peccandi inuasisset, velim cogites horribile illud, intolerabile Christi tribunal, in quo præstabit iudex in alto, & excelsis throno: adstabit autem omnis creatura, ad gloriosum illius, conspectum contremiscens.* Adducendi etiam nos sumus singulorum, quæ in vita gessimus, rationem reddaturi. *Mox illic, qui multa mala in vita perpetrarint, terribiles quidam & deformes assistent Angeli, igneos, vultus præferentes, atque ignem infernales, ea re propostii, & voluntatis acerbantem ostendentes, noctu umbra similes propter marorem & odium in humanum genus. Ad hæc cogites profundum tenebrarum, inexplorabiles tenebras, ignem carentem splendore, urendi quidem vim habentem, sed priuatum lumine Dei, vniuersum genus venentium mittens, ac carnè vorans inexplorabiliter idens, neque*

Ps 33. *Ps 33. de iudicio. To. 1.*

corrosione ipsa infrens. Postremo quod suppliciorum omnium grauissimum est, opprobrium illud, & confusio sempiterna. *Hac time, & hoc timore correptus, animam a peccatorum concupiscentia, tanquam franco quodam reprime. Hunc timorem se propheta docturum promisit, docere autem non simpliciter promisit, sed eos, qui cum audire voluerint.*

111. Hoc de ipsis peccatoribus praxidit David. *Pone eos ut clibanum ignis in tempore irae tuae, & deuorabit eos ignis.* Conuenienter expendit D. Gregor. hęc verba semel & iterum aduertens, duos hic a propheta signati ignes, qui comburent peccatores; exterior vobis, qui corpus aduret, de quo dicit: *Deuorabit eos ignis*; horridus ignis, de quo inquit, loquitur amicus ille patientissimi Job, dum ait: *Deuorabit eum ignis, qui non succensitur.* Ignis qui non succenditur, iam enim ab ipso mundi primordio Deus illum succendit, quem creatis, in tormentum demoniorum, sicut nobis hodie exponit. *Ignis qui paratus est diabolo &c.* Internus vero alius, confusiois ignis, quod interius ira succenditur mali, vt sit actum anima, velut clibanus accensus: *Pones eos ut clibanum ignis.* Non ait, iniicies eos ignis clibano: *Sed pones eos ut clibanum ignis,* sic vt intra se flammam contineant non tolerandę confusiois, & verecundię, quę de peccatis suis verecundabuntur, quę in suis ipsis animis conspiciunt; hoc eos grauissimę conturbabit: *Dominus in ira sua conturbabit eos;* q. d. *Pudescit eos, confundet eos,* suprema illos & horribili replebit verecundia.

Hinc iudico posse responderi illi dubio, quod quibusdam videtur difficile: Prędicat D. Petrus, prodicit in confirmationem testimonium Ioelis propheta de hoc iudicij die, sic vaticantis: *Veniet dies Domini magnus & horribilis.* Ipse vero citans hunc locum, sic ait: *Veniet dies Domini magnus & manifestus.* In Græco legitur verbum, quod significat: *Clarus, illustris.* Videtur D. Petrus derogare Ioelis vaticinio dum vocem: *Horribilis* mutat in *manifestus*: minus enim est: *Dies manifestus,* quàm, *dies horribilis.*

Optimę citat D. Petrus hunc locum, dum vult exponere, id quod propheta intendit per hoc verbum: *Dies horribilis,* nimirum, quod erit dies ille clarus, & manifestus: hinc enim erit: maximus diei illius horror peccatori, quod videat se male factum eotam Christo Domino, totiusque mundi congregatione manifestum, cuius omnibus illustres sint iniquitates, & quasi in meritis solis radijs exposuiz, Est autem hoc adco-

verum vt, licet diabolus tam sit omnis pudoris expers, vt illi nequidem vllum super sit verecundię vestigium: hanc tamen præ ceteris penam maximę reformidet: quod toti mundo detegenda sit eius & malitia, & superbia, & ingratiitudo. Ita loquitur D. Petrus quod, peccatores 2. Angelos: *In tartarum tradidit, cruciandos in iudicium referuari;* id est referuari in ipso iudicij die cruciandos. Idem confirmat D. Iudas: *Angelos vero, qui non seruauerunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in iudicium magni diei vinculis æternis sub caligine referuauit.* An non eis Deus sententiam, iustumque supplicium dedit; eadem hora, quã pedauerunt: An non eos congruã suę superbię & ingratiitudinẽ plexit pœna, quã & semper cruciabantur: Cruciabuntur, fateor; sed hoc in iudicio actum est particulari: illis solis illic cum solis assistentibus; at tamen illos manet dies iudicij vniuersalis, quod toti mundo huius particularis iudicij pateat recitudo, & omnibus constet demonis prueritas, superbia, & perfidum proditiõis celus: vt cuncti videant, quã recte ad hõidem tali peccato, tale conueniat supplicium. Ob quam causam, (notante Theodoro) diem *horribilium* appellat: *Dies reuelationis iustis iudicij.* Dei. Quã horã quis moritur, illico iudicat illum Deus, at iudicio particulari: verum tamen iudicium illud est detegendum, vt appareat iudicij huius iustitia, ad hoc quoque manifestabitur omnium oculis, eorum scelerum magnitudo.

De hoc sibi cauet Diabolus, hanc timet confusioem, hoc reformidat opprobrium, quod coram cunctis gentibus eius reuelabitur nequitia: hinc eius anxietas, quã optaret numquam mundum finire, nec vnquam diem iudicij aduenturum. Si id diabolo tam formidabile, quid hoc vobis erit, qui nec estis diaboli, nec tam perfidie frontis seu contumaces nec tam ab omni pudore auersi? Addo, quod inter alia diuina illa lux, tibi peccati tui representabit, omnimodam fœditatem. O quis mihi explicet, quanta illa sit, & quã abominanda! Illic hoc agnosces: hoc enim significat: *Reuelabo pudenda tua in facie tua.* Et illud: *Statuam contra faciem tuam.* Accedit prænuntius Haras: *Confundentur ab idolis.* Nec non & illud quod formicarię prædixit: quę relicto legitimo suo sponso, inasuerat insecuta voluptates & iinera non recta: *Propterea Ooliba, hac dicit Dominus Deus, Ecce ego suscitabo omnes amatores tuos contra te, de Extib. quibus satiata est anima tua, & congregabo eos aduersus tuos.*

Ahor. 2.

Iael. 2. 21.

Optimę

illuc clarus

que mundi

meritis solis

46

280

280

280

280

Luc. 19. Circumdabant te inimici tui vallo, & conculcabant te undique.

Quam incuriosus Cain perdidit illo tam horrendo fratricidio, quasi nihil patrasset mali: Apparet illi Deus, ea proponit, quæ ex textu nominamus: paulo post, ei factum suum detegit: Traditor fœditage, quid fecisti? Ecce vox sanguinis fratris tui, clamat ad me. His fraticidæ lucem infundit, qua manifestat illi peccatum peccatique gravitatem: Confestim desperat Cain, & perverse iudicat Dei misericordiam, licet infirmitatem, fraticidij sui gravitate superari; proinde ex æquo esse ut in eum totus insurgat mundus, nec quempiam videat, aut cernat creaturam ullam, quæ iustitiæ vindex, & carnifex non interficiat fraticidam. Unde hoc? Quia in terna illa luce, oculis suis Deus tanti peccati qualitatem, proliuimque demonstravit. Examinat Origen, quis tam subito Ananiam & Saphiram occiderit, sic ut ad vnicum D. Petri verbum corruerint mortui, quod eis ostendit mendaciam fraudem, quâ Deo imponere nitentur. Audiens Ananias hæc verba, cecidit & expiravit. Opinatur autem hoc sic contigisse, quod ex verbo D. Petri tam distinctè peccatum suum agnouerint, ut videntes eius fœditatem, hoc ipso corruerint. Sicut probabile est posse quempiam lubrius emori, qui cum Rege suo traclasset fraudulenter, ut ei illuderet, dum se coram Rege clarè & itrefragabiliter fraudis contumeliam considerat. Quid erit charissime, quando Deus cunctas tuas nequitiâs proferet ad lucem sic ut tu eorum videas enormitatem: quando te interrogabit. Quid fecisti? Numquid non plures fecisti, vitam degere inhonestam, quam aquæ poculum deglobere? An non familiaris tibi machinatio, insidia & periclitium? Tanto tu pudore perfunderis, ut omnem veniæ spem abijcias, dicisque cum Caino, dignum & iustum est, ut contra me demones omnes, ignes, tormenta omnia tumultuentur. Torum hoc Deus descipit per manum scribæ Ezechielis his verbis, quorum vel singula ponderationem exigunt singularem: Nunc senis super te, & immisit suorum meum in te, & iudicabo te iuxta vias tuas, & ponam contra te omnes abominaciones tuas, & non parceri oculus meus super te, & non miserebor, sed vias tuas ponam super te, & abominaciones tuas in medio tui vivis.

§. 12. Omnes gentes. Etiam Sanctorum peccata revelabuntur: in eorum tamen gloriam ac triumphum.

Quæres, num illic denudanda sint sanctorum peccata, de quibus egerunt penitentiam, & obtinuerunt remissionem? Quia si hoc futurum sit, an non etiam erit illis dies illa, dies confusions? num D. Petri revelabitur trina negatio? Adulterium & proditorium Davidis homicidium? Vanitates Magdalene? D. Mathæi lucra iniusta? &c. Respondet ad hoc D. Gregor. dum hanc enodat difficultatem, & ait: Indubiè in totius mundi conventu eorum peccata revelabuntur, sed absit ut ad eorum confusionem, quinimo primum ad maiorem Dei gloriam; hæc equidem sancti, Davide præcemente, decantabunt: Misericordias Domini in æternum cantabo. Incontinentè verò, tota hominum audiente multitudine Dei possent extollete misericordiam, nisi ad oculum, eorum parent calamitates & peccata, quibus inficiebantur; proinde lætabuntur, quod eorum propalam peccata exhibeantur: ut totus telluret orbis & collaudet Dei misericordias, ac eorum singuli cum Davide choraliter concinunt: Misericordia tua magna est super me, & eruis animam meam ex inferno. Secundum: in eorum maiorem quoque honorem ac decorem: cuius sit illa ratio: quod non eorum peccata nudabuntur, quasi qui illa committant & ament, sed quasi qui illa destruant & exhorreant, per penitentiam, quam egerunt, & odium quo illa persequuntur. Nec apparebunt Sancti et deulci, & subiecti peccatis, sed ut criminum victores, demonisque triumphatores.

Superat bello Barbarus inimicus nobilem quandam, hunc detinet captivum, tam vili abiectione damnatum, ut alter filium prodigum, quem potè præfecit custodem. Res nobili maxime indecora, ignominiosa, porro, si attentò suo dedecore & corporis afflictione non toleranda, sumat animos, in ipsum insurgat, hostem subiciat, pedibus suis prosternat, proterat eius ceruicem, caput distindat, vitam auferat: hæc eius summa est gloria, eaque tantò maior, quantò fortior inimicus, qui cum ante devicerat & miseris oppresserat. Nec hoc illi vertitur dedecori, fuisse victum, illique subiectum, quin potius summo honori: eo quod in eum conflurgens, celebri illum trophæo

47

L. 4. Mor. c. 42.

Pf. 88.

Pf. 85. 13.

Na pro.

Hieron. Bapt. de Lanna, Tom 1.

